

JEANNE MARIE

IN DE
SNEEUW

ANNY ROT

G.F. CALLENBACH N.V. NUKERK

IN DE SNEEUW

IN DE SNEEUW

DOOR

JEANNE MARIE

Met illustraties van Anny Rot

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

1. IN DE SNEEUW

Het is nacht.

En het sneeuwt.

Het maantje laat zich niet zien en de sterren schuilen weg achter dikke wolken.

Donkergrijs zijn die wolken; bijna zwart.

En uit die zwartewolken dwarrelt de sneeuw, vlokje bijvlokje.

Zacht vallen die sneeuwvlokjes op de straten en op de wegen, op de daken van de huizen en op de takken van de bomen.

Op de koppen van de straatlantaarns groeien ze tot witte hoedjes en op de leuninggen van de bruggen toveren ze lange witte slangen, die al dikker en dikker worden.

De wereld wordt mooi met al die sneeuw, maar niemand kan daar nog iets van zien. Het is immers donker buiten? En de meeste mensen slapen.

Ook de kinderen liggen op één oor.

Opeens slaat een torenklok door de stilte van de nacht: bing-bing-bing-bing-bing-bing.

De politieagent Kijkuit loopt zijn ronde. Zijn pet is wit en zijn rug is wit, evenals zijn borst, waarvan hij telkens de sneeuw wat afklopt met allebei zijn handen.

Bijna onhoorbaar gaan zijn voeten door de rulle sneeuw. Kijkuit telt de slagen van de torenklok zachtjes mee: „één-twee-drie-vier-vijf-zes“.

Zes uur. Dat is zijn tijd.

Een andere agent, Vroegop, gaat nu zijn dienst overnemen en Kijkuit mag naar huis gaan.

Hu, wat is die Kijkuit koud en nat!

Het valt ook niet mee om midden in de nacht uren achtereen door de sneeuw te moeten waden.

Kijkuit verlangt naar huis, waar nog wel lekkere warme koffie onder de muts zal staan.

En dan maar gauw naar bed en slapen, slapen, tot diep in de morgen.

Ergens in een huis loopt de wekker af: rrrrrrrrrrrrrrrt.

Mijnheer Botermans schrikt daar wakker van.

Hij rekt zijn armen en zijn benen uit en zegt nog wat slaperig: „Hè, hè, alweer tijd om op te staan... en ik sliep nog zo lekker.”

Mevrouw Botermans is ook wakker geworden van die wekker. Vlug springt ze haar bed uit en trekt een wollen ochtendjas aan. Haar blote voeten steekt ze in warme pantoffels.

In de gang knipt ze het licht aan en meteen loopt ze door naar de keuken om theewater op te zetten en het ontbijt klaar te maken voor zich zelf en haar man. Ze zal ook de kachel in de huiskamer, die 's nachts doorbrandt, zo gauw mogelijk flink opstoken. Dan kan Botermans straks wärm de deur uitgaan!

Maar opeens herinnert ze zich, dat ze de vorige avond de kolenkit niet heeft bijgevuld. Ze moet dat dan nu maar meteen doen. Het is nog wel erg donker buiten, maar mevrouw Botermans weet goed de weg op het plaatsje achter de keuken en in het kolenschuurtje.

Met een ruk trekt ze de keukendeur, die wat klemt, open. Haar rechtervoet steekt ze naar buiten... maar meteen trekt ze die ook weer terug. Die voet zakte zó maar, tot over het randje van haar pantoffel, weg in de sneeuw. Het ijswater sijpelt tot onder haar blote voet in de pantoffel en de sneeuw waait haar in het gezicht. Toch moet ze naar het kolenschuurtje, want haar man moet wärm de deur uitgaan en de kachel kan niet branden zonder kolen! Zo stapt ze moedig weer naar buiten en gaat ze het straatje over naar de schuur. Met kletsnatte voeten en sneeuw op haar ochtendjas is ze even later weer in de keuken terug... maar de kolen hééft ze... een emmer voll!

Als Botermans die ochtend de huiskamer binnenkomt, staat de kachel gezellig te snorren.

„Het zal je vanmorgen niet meevallen, man,” zegt mevrouw Botermans onder het ontbijt.

„Niet meevallen? Wát zal niet meevallen, vrouw?”

„Het heeft vannacht flink gesneeuwd.”

„Dat is vroeg dit jaar. Nog maar half november. Het zal wel

van die natte najaarssneeuw zijn. Straks, als het licht wordt en de zon doorbreekt, smelt ze wel weer weg."

„Dat zal je tegenvallen, man. Er ligt een flink pak. Toen ik vanmorgen kolen uit de schuur wilde gaan halen, stapte ik tot over mijn enkels in de sneeuw. Ik had gelukkig m'n kousen nog niet aan, maar mijn pantoffels zijn van binnen en van buiten nat. Kijk maar: ze staan achter de kachel te drogen."

„Nou, dat is dan niet zo mooi, want ik moet vanmorgen om negen uur een grote bestelling afgeven bij hotel „De Zalm”." „Met de transportfiets?"

„Ja, met de bakfiets. Dat zal een zware trap worden."

Mevrouw Botermans vindt het heel erg voor haar man, dat hij er in de sneeuw met de fiets op uit moet.

„Neem nog een kop hete thee," zegt ze, „en nog een boterham; dan kun je er straks tegen."

Mijnheer Botermans wil nog wel een kop thee en ook wel een boterham... maar dat trappen door de sneeuw moet tòch gebeuren.

2. JAAP KOMT TE LAAT OP SCHOOL

○ m even acht uur staat de heer Botermans zijn bakfiets te laden voor zijn winkeldeur: een paar kratten met flessen melk, pakjes boter, een fles room, een doos vol eieren, kruidenierswaren, beschuit. Zo met elkaar is dat heel wat. Hotel „De Zalm" is de beste klant van Botermans. En hij heeft ook nog andere klanten in de omgeving van het hotel. Daar moet hij ook nog het een en ander brengen. Hij laadt nu maar ineens alles op, anders moet hij er tweemaal op uit in de sneeuw.

Zo tegen halfnegen is Botermans klaar en stapt hij op. Hij heeft zware, waterdichte schoenen aan en een leren jas over zijn wollen trui. Zijn handen steken in dikke wollen wanten. Zo heeft hij geen last van de kou. Het heeft ook opgehouden met sneeuwen en een vriendelijk zonnetje schijnt over de witte wereld. Toch smelt de sneeuw nog niet zo vlug op de vroege

morgen. In de Hoogstraat, waar Botermans zijn winkel heeft, hebben al heel vroeg zware vrachtauto's gereden. Met hun dubbele wielen hebben ze de sneeuw in het midden van de rijweg al wat platgedrukt. Botermans denkt: „Ik zal mijn fiets in het spoor van die vrachtwagens zien te brengen, dat rijdt wat gemakkelijker.” Dat is slim bedacht en het gaat ook wel goed. Toch blijft het zwaar trappen. Botermans wordt er warm van. Zo nu en dan buigt hij zich ver over zijn bakfiets heen en soms staat hij bijna op de trappers. Het zweet parelt hem weldra op het voorhoofd. Maar hij komt vooruit... zolang hij dezelfde weg kan gaan als de vrachtwagens. Doch bij de Boezemkade moet hij rechtsaf. Daar ligt de sneeuw nog bijna ongerept op het wegdek. Zo wordt de tocht nog moeilijker voor Botermans. Nog meer spant hij zich in en nog langzamer komt de bakfiets vooruit. „Ik zal maar afstappen,” denkt Botermans, „misschien kan ik de wagen nog beter duwen.”

Een eind verder op de Boezemkade is een brug. Daar moet Botermans overheen om bij hotel „De Zalm” te komen. De stenen brug ligt met een kleine welving over de gracht. „Hoe krijg ik mijn transportfiets tegen die hoogte op?” denkt Botermans.

Het is stil op de Boezemkade. Er lopen alleen een paar vrouwen met boodschappentassen. Aan die vrouwen kan Botermans toch niet vragen hem te helpen duwen? Als er nu maar eens een man in de buurt was! Maar hoe Botermans ook kijkt, hij ziet geen mannen. Zo tegen negen uur in de morgen zijn de meeste mannen aan hun werk. „Andere dagen loopt hier om deze tijd toch wel eens een agent,” denkt Botermans. „Ik zal hier maar even blijven wachten en goed opletten, of ik Kijkuit of Vroegop niet ergens kan ontdekken. Eén van die twee moet vanmorgen toch dienst hebben.”

Botermans kijkt, naar links en naar rechts, maar geen agent te zien. „Ik krijg die bakfiets nooit alleen tegen de brug op,” zegt hij nog eens in zich zelf, „en ik moet toch op tijd bij het hotel zijn. Ze wachten daar op de melk en de boter en de andere spullen.”

Botermans weet echt niet wat hij moet beginnen.

Hij zet zijn wagen zo dicht mogelijk bij de brug en gaat dan staan wachten op een man die hem even zal kunnen helpen. Al gauw komt er één uit een zijstraat aankopen. Hij schijnt

HOTEL

haast te hebben, want hij loopt erg vlug. Het is een mijnheer met een mooie jas aan en een deukhoed op. Hij draagt een aktentas onder zijn arm.

„Mijnheer, mijnheer,” roept Botermans.

Maar de mijnheer doet net, of hij Botermans niet hoort. Hij loopt vlug door.

Even later hoort Botermans in de verte fluiten. Een vrolijk wijsje klinkt door de heldere winterlucht. Het komt al dichterbij. Dat moet een man zijn, die vrolijke fluitert!

Als die man nu maar wat vriendelijker en behulpzamer is dan de mijnheer met de aktentas en de deukhoed!

Meteen slaat de fluitert de hoek van de zijstraat om en stapt hij de Boezemkade op. Het is geen man, maar een jongen, een schooljongen van een jaar of tien.

Botermans wenkt de jongen met de hand en roept: „Zeg vent, wil jij me niet even een handje helpen? Ik moet met mijn wagen de brug over, maar zonder steuntje gaat het niet.”

„Ik zal het proberen, baas,” antwoordt de jongen. Meteen begint hij te duwen. Botermans zelf duwt ook, zo goed hij kan. Voor die jongen is het eigenlijk een veel te zwaar karweitje. Telkens glijdt hij achteruit, maar de transportfiets komt toch in beweging.

„Ik zal je er wat voor geven,” belooft Botermans.

„Hoeft niet baas,” zegt de jongen, rood van inspanning.

„Nou, maar een reep chocola wil je toch wel hebben? Nú kan ik niets missen, want alles wat ik bij me heb, is besteld. Maar morgen om deze tijd ben ik weer hier. Je moet dan maar naar me uitkijken, als je naar school gaat.”

„Ja baas,” zegt de jongen en onderwijl duwt hij maar... tot de bakfiets over het hoogste punt van de brug heenglijdt en met een vaartje een heel eind naar beneden schiet. Botermans moet hard lopen en stevig trekken om de fiets in zijn macht te houden. De jongen duikelt erbij in de sneeuw. Lachend staat hij weer op, klopt de sneeuw van zijn jas en roept dan: „Dag baas, goeie reis verder, hoor!”

Als de bakfiets tot stilstand is gekomen in de rulle sneeuw wat bezijden de rijweg, wil Botermans de jongen nog naroeven: „Denk om de reep morgen, om dezelfde tijd, hier bij de brug.” Doch hij ziet de jongen al niet meer. Wel hoort hij hem nog fluiten. Het geluid wordt steeds zwakker.

„Dom van me,” denkt Botermans, „ik had aan die jongen moeten vragen hoe hij heette en waar hij woonde.”

Precies om negen uur staat Botermans met zijn bakfiets voor hotel „De Zalm”.

„Dat was zwaar werken, met die sneeuw,” zegt hij tot Hans, de kleine piccolo van het hotel.

„Wil ik geloven, mijnheer,” antwoordt Hans, „vooral omdat u die brug óók nog over moest!”

De tweede bel is zoëven gegaan en de kinderen zitten allemaal op hun plaats, met glundere gezichten, omdat het zulk heerlijk weer is en er op straat zo'n fijn pak sneeuw ligt. Eén plaats is open. Daar hoort Jaap Jansen te zitten... Meteen gaat de gangdeur open en stapt Jaap binnen, nog achter zijn adem van het harde lopen.

De kinderen kijken naar Jaap, en de meester, die juist zou beginnen, vraagt: „Te laat opgestaan vanmorgen, Jaap? Of al zo vroeg sneeuwballen gegoid?”

Jaap kijkt de meester aan en weet niet zo gauw wat hij moet antwoorden. Hij is wat laat van huis gegaan, omdat hij voor zijn moeder een paar boodschappen moest doen. Met opzet had hij de naaste weg naar school gekozen, over de Boezemkade. Hij had nog best op tijd kunnen zijn, als hij die man die zijn bakfiets niet over de brug kon krijgen, maar niet had ontmoet. Jaap wist echt niet hoe hij dat nu opeens allemaal aan de meester moest uitleggen.

„Naar de dokter geweest? Thuis een achtergaande klok? Of een open brug? Zeg het maar, Jaap.”

De klas begint te lachen, want er is in het hele stadje geen brug die open kan!

„Nee meester,” zegt Jaap.

„Nou, dan maar gauw naar je plaats en voortaan op tijd komen.”

„Ja meester.”

3. JUFFROUW HELDER LAAT HET ER NIET BIJ ZITTEN!

Juffrouw Helder is om halfacht opgestaan en ze heeft zich op haar gemakje aangekleed. Toen is ze haar boterhammetje gaan klaarmaken. Ze kan dat allemaal zo vlug niet meer doen, want juffrouw Helder is een oud vrouwtje. Tegen halfnegen is ze klaar met eten. Haar kacheltje heeft ze al eerder opgestookt en nu zal ze eerst haar bed gaan afhalen. De dekens en de lakens hangt ze over een stoel, die voor één van de twee ramen van haar voorkamertje staat. Ze denkt: „Ik zal dat raam wat openzetten. Dat is lekker fris, dan kan mijn bed wat luchten. Ik ga onderwijl even de deur uit om mijn boodschapjes te doen. Als ik straks weer thuiskom, gaat het raam dicht en maak ik mijn bed weer netjes op. Dan zet ik ook wat water op de kachel voor een lekker bakje koffie.”

Het vrouwtje slaat, als ze het bed heeft afgehaald, een dikke sjaal om haar hoofd en om haar hals en ze trekt haar wintermantel aan. Voor ze de deur uitgaat, doet ze ook nog een paar oude kousen over haar schoenen, want ze is erg bang voor de gladheid buiten. Een ferme boodschappentas hangt ze aan haar linkerarm.

Na een half uurtje komt ze weer thuis met een volle tas. Ze heeft aardappelen gehaald en een rood kooltje en een fles melk en een pakje margarine. Ook is ze nog even bij de kruidenier geweest om een half onsje thee. De kousen zijn haar op straat zo ongemerkt van de schoenen gegleden, maar ze is gelukkig niet gevallen.

Zodra juffrouw Helder weer op haar kamer komt, zet ze de tas met boodschappen op een stoel. Voor ze die gaat uitpakken, wil ze eerst koffiewater opzetten. En dan gauw haar bed opmaken!

Maar wat is dat? Haar dekens en haar lakens zijn kletsnat! Het heeft toch niet gelekt op haar kamertje? Ze kijkt naar het plafond. Niets te zien! Waar kan dat nat dan toch vandaan komen? Ze kijkt maar en ze voelt met haar oude handen aan het natte beddegoed . . . en opeens begrijpt ze het!

Ligt daar op haar goede kleed geen vuile ijsbal te smelten? En onder de tafel ligt er ook al één! En op haar pasgestoomde wollen deken. En op de plaat voor haar kachel ligt een plasje water.

Het is duidelijk: een ondeugende jongen moet sneeuwballen door haar open raam hebben gegooid. Zo'n bengel!
Hoe moet ze vóór de nacht dat beddegoed weer droog krijgen?
En ze had de vorige dag juist schone lakens op haar bed gedaan.

Als juffrouw Helder nu maar wist welke kwajongen haar dat koeltje had gestoofd! Maar die jongen zal zich wel niet meer laten zien! Ze vindt dat de politie dat nu maar eens moet uitzoeken. Er lopen toch niet voor niets twee agenten door de stad?

Juffrouw Helder hangt de natte dekens en de natte lakens op stoelleuning en rond de kachel en zelf gaat ze voor het raam zitten, voor het open raam. Dat is wel koud, maar ze heeft de wollen sjaal weer om haar hoofd en haar hals geslagen. Met een boos gezicht kijkt ze naar buiten. Wel een half uur achteréén. Dan ziet ze eindelijk Vroegop aankomen. Vlug schuift ze het raam wat verder open en steekt haar hoofd naar buiten. „Agent, agent,” roept ze, „agent!”
Vroegop kijkt verwonderd naar boven. Wat wil dat vrouwtje van hem?

„Vroegop,” zegt ze, „ik was vanmorgen even de deur uit om een paar boodschappen te doen en laat me nu onderhand de een of andere deugniet van een jongen snéeuwballen door mijn open raam hebben gegooid! M'n dekens nat en m'n lakens nat, klètsnat, Vroegop. En die sneeuwballen moeten nog vuil geweest zijn ook.”

„Dat is niet mooi, juffrouw Helder.”

„Niet mooi, zeg je? Niet mooi? Het is schandalig, het is je reinste straatschenderij . . .”

„Weet je misschien ook welke jongen dat heeft gedaan?”

„Moet ik dat weten? Ik zei je toch, dat ik niet thuis was, toen het gebeurde? Maar jij bent van de politie. Jullie moet dat voor mij uitzoeken.”

„Dat is moeilijk, juffrouw Helder, héél moeilijk. Er zijn zovéél jongens, zie je, en ze gooien allemaal graag met sneeuwballen. En de meisjes doen ook nog braaf mee. Maar laten we zó afspreken: U zoekt zelf de jongen op die het gedaan heeft en dan zal ik naar de ouders van dat knaapje gaan om met hen eens een hartig woordje te spreken.”

„Dus ik moet die jongen opzoeken?”

„Ja juffrouw Helder, er zit werkelijk niets anders op. Als u zelf die jongen niet aan kunt wijzen, zal ik moeilijk wat voor u kunnen doen.”

„Je bent me óók een agent,” roept juffrouw Helder kwaad en zonder de agent te groeten, schuift ze haar raam met een smak dicht.

„Hoe moet ik die jongen nu toch vinden?” denkt ze.

Het koffiewater op haar kachelkje staat zó hard te koken, dat telkens druppels uit de tuit spatten en sissend op het gloeiende ijzer van de kachel vallen. Ze zal nu toch maar eerst haar bakkie koffie gaan zetten!

Dat is gauw gedaan en weldra zit ze met een dampend kopje voor zich aan tafel. Ze is toch wel wat koud geworden bij dat open raam, maar van de warme koffie knapt ze heerlijk op. Toch zou ze wel graag willen weten, welke jongen haar beddegoed heeft nat gegooid! De hele ochtend blijft ze erover piekeren . . . tot er eindelijk zo tegen twaalf uur, wat in haar gedachten schiet.

„Wacht maar, jongen,” zegt ze bij zich zelf, „ik zal je wel krijgen!”

4. JAAP KRIJGT DE SCHULD

Jaap schuift in zijn bank en hij denkt die morgen niet zoveel meer aan de man die zijn bakfiets niet alleen over de brug kon krijgen. Wel kijkt hij zo nu en dan eens even naar buiten. De school staat op een groot plein en vanuit zijn bank ziet Jaap niet alleen een stuk van de wat wazig-blauwe lucht, maar ook de huizen aan de overkant van het plein, waarop een flauw winters zonnetje schijnt. De sneeuw ligt nog altijd op de daken, maar er komt niet meer bij. Jaap is wel een beetje

bang, dat wat verder op de dag heel wat sneeuw weg zal smelten. Dan kan hij na de middagschooltijd niet meer met het slee-tje rijden, dat hij de vorige maand voor zijn verjaardag heeft gekregen. Jaap had ook nog wel graag wat in de sneeuw willen ravotten en ballen gooien met zijn vriendjes... of een sneeuwman maken, met een oude muts op zijn bol en een pijp in zijn mond en ogen van stukjes antraciet. Als er tenminste jongens waren, die dat samen met hem wilden doen, want in je ééntje een sneeuwman maken, daar is niets aan...

„Jaap.”

Jaap schrikt op en hij begrijpt ineens, dat hij op school zit en leren moet, tot twaalf uur toe. Hij hoopt maar, dat er dan nog veel sneeuw op de straat zal liggen.

Jaap is een van de eerste jongens van zijn klas, die om twaalf uur op straat staat. Fijn, de wereld is nog wit, maar het is veel

minder koud dan het vroeg in de morgen was. Zo hier en daar lekken de goten en op het midden van de straat is al heel wat sneeuw veranderd in een bruine, modderige brij. Jaap zou toch zo graag nog wat van de sneeuw genieten! Nu ja, in het speelkwartier hebben de jongens een flink gevecht geleverd. Ze zijn er gloeiend warm van geworden. Maar zo'n kwartiertje is zó om. Nú moet Jaap naar huis. Zijn moeder wacht met het eten.

Onder het naar-huis-gaan is het net, of Jaap de koele sneeuw van het gevecht nog in zijn gloeiende handen voelt en eer hij het zelf weet, heeft hij twee handen vol van de al wat waterige sneeuw van de straat opgeraapt. Zonder erbij te denken, kneedt hij ze tot een bal . . . en als hij die bal in zijn handen heeft, wil hij er ook wat mee doen!

Jaap kijkt eens rond zich heen. Vóór hem lopen twee heren en aan de overzijde van de straat schuift een oude dame heel voorzichtig over de gladde straat. Wat verderop ziet hij een paar kleine kinderen, die uit het kleuterschooltje zijn gekomen. Nee, dat is allemaal niets voor de sneeuwbal van Jaap, die al kleiner en kleiner wordt. Jaaps ogen gaan naar links en naar rechts . . . en naar boven! De druipende ijsbal kriebelt daarbij in zijn handen!

Daarginds, boven een ijzerzaak, ziet hij een raam wat openstaan . . . en zo maar ineens mikt hij de bal door dat opgeschoven raam.

Meteen gaat het raam hóóg open en steekt een vrouw haar hoofd naar buiten. Om dat hoofd is een dikke wollen sjaal gewonden, zodat het gezicht van de vrouw bijna geheel bedekt is. Ze trekt de sjaal wat naar achter en roept dan: „Daar heb ik je dan toch, hè, lelijke kwajongen. Ja, jij bent hier vanmorgen ook al geweest! Ik zal je leren mijn bed nat te gooien met smerige sneeuw!”

Verschrikt blijft Jaap staan. En met verbaasde ogen en de mond half open kijkt hij naar de boze vrouw.

„Ik ben hier vanmorgen niet eens langs gekomen,” zegt hij. „Welja, dat er óók nog maar bij,” kijft het vrouwtje, „misschien wil je óók nog wel beweren, dat je nú óók niets deed. Maar de politie zal het wel verder uitzoeken. Ik weet wel wie je bent hoor: je woont hier nog niet eens zo lang. Je heet Jansen en je vader neemt de meters op van het gas en het licht.”

Jaap raakt echt wat van streek. „Ik heb vanmorgen niks gedaan,” wil hij hard roepen, maar zijn stem klinkt vreemd en zacht. Net of hij het zelf niet is, die dat zegt. Zijn keel begint pijn te doen en hij moet met zijn ogen knipperen om een paar opkomende tranen tegen te houden.

Er blijven ook wat mensen staan om te zien hoe dat afloopt. Ze lachen en Jaap weet niet, of dat om hem is, of om de boze vrouw met haar dikke sjaal.

Opeens schijnt juffrouw Helder er genoeg van te hebben. Ze trekt haar hoofd naar binnen en schuift het raam dicht. Van achter het glas trekt ze nog een lelijk gezicht naar Jaap.

De mensen lopen weer door en Jaap moet nodig naar huis. Hij raapt onderweg geen sneeuw meer van de straat. Een paar koude rillingen kruipen over zijn rug, zodat hij zijn jas wat dichter om zich heen trekt. De zon schuilt ook wat weg. Ineens is alles somber. De politie zal het wel verder uitzoeken. Jaap begrijpt niet wat de politie uit moet zoeken, want hij heeft niets gedaan. Of toch wèl? Hij had die bal niet door dat raam mogen gooien, maar 's morgens was hij niet eens voorbij het huis van de boze vrouw gekomen!

Thuis zegt Jaap, dat hij de volgende dag wat vroeger naar school moet.

„Je bent vanmorgen toch niet te laat gekomen?” vraagt zijn vader.

„Ja, even,” zegt Jaap.

„En straf gehad?”

„Nee, ik was maar héél éven te laat, de meester zou juist beginnen.”

„Nou, dan morgen maar wat eerder van huis gaan.”

Van de reep chocola, die hij moet gaan halen, zegt Jaap niets, omdat hij daar op dat ogenblik niet aan denkt. En van de boze vrouw, die wel naar de politie zal gaan, durft hij niet te vertellen.

Jaap hoopt maar, dat ze het niet echt doen zal, want je kunt nooit weten wat er dan gaat gebeuren. Als hij nu maar niet zo dom was geweest om die ijsbal door dat open venster te gooien! Jaap begrijpt dat juist dáárdoor de mensen gemakke-

lijk zullen geloven, dat hij het 's morgens óók heeft gedaan. Als die vrouw volhoudt, dat hij haar bed heeft nat gegooit, zou Kijkuit of Vroegop hem wel eens naar het politiebureau kunnen brengen. Vriendjes hebben hem wel eens verteld, dat ze daar een cel hebben, waar ze je instoppen, tot je bekent wat je hebt gedaan. En dat zal hij nooit kunnen doen, want hij hééft niets gedaan, echt niet. Nou ja, alleen die ene bal, maar dat is 's middags om twaalf uur geweest en niet 's morgens voor schooltijd!

In de middag, onder het lezen, wordt er aan de school gebeld. Jaap denkt: „Daar heb je hem: Kijkuit of Vroegop. Nu nog maar een ogenblikje, dan komt de hoofdonderwijzer de klas binnen. Hij wenkt hem met de hand en zegt: „Jaap, kom jij je bank maar eens uit. In de gang staat de politie op je te wachten.“ Jaap denkt dat zo.

Maar er gebeurt niets. De deur van de klas gaat niet open en de hoofdonderwijzer laat zich niet zien. De leesles gaat gewoon door.

Om vier uur is Jaap weer helemaal rustig. Hij denkt dat het gevaar nu wel voorbij zal zijn. Dat vrouwtje is natuurlijk in het geheel niet bij de politie geweest! Ze heeft dat maar gezegd om hem bang te maken!

Maar toch gaat Jaap niet langs de ijzerwinkel. Hij laat de Herenstraat liggen en neemt een andere weg naar huis.

5. OP BEZOEK BIJ DE COMMISSARIS

Het begint al wat te schemeren, als Jaap thuiskomt, want in de loop van de dag is de zon achter een steeds dikker wordend wolkenpak verdwenen. Jaap kan gemakkelijk zijn huis binnenkomen, want door de brievenbus hangt een klein touwtje, dat van binnen verbonden is met de knop van het

deurslot. Als hij aan dat touwtje trekt, gaat de deur open. Nog voor hij zijn jas uitgedaan en die in de gang op de kapstok heeft gehangen, loopt Jaap de huiskamer binnen, waar hij zijn schooltas tegen de poten van een stoel zet.

„Dag moeder,” zegt hij.

„Zo, ben je daar?” Moeders stem klinkt niet vriendelijk, zoals gewoonlijk. Ze is boos. Dat ziet Jaap duidelijk aan haar gezicht en hij hoort het aan haar stem.

Als hij, na zijn jas te hebben uitgetrokken, opnieuw de kamer binnenkomt, vraagt Jaap: „Is er wat, moeder?”

„Dat zul jij niet weten wat er is.”

Jaap schrikt. Wat moet hij weten? Of . . . of . . . Ja, dat moet het wezen: de politie is thuis geweest, bij moeder. En die heeft haar verteld van de sneeuwballen !

Jaap slaat zijn ogen neer en hij voelt dat hij een kleur krijgt. „En toch heb ik het niet gedaan,” zegt hij opeens.

„Dat moet je dan maar aan de commissaris gaan vertellen,” zegt moeder. „Er zijn mensen geweest die hebben gezien, dat jij een ijsbal door een raam gooide, in de Herenstraat.”

„O, die éne bal, toen ik uit school kwam, maar vanmorgen ben ik niet eens in de Herenstraat geweest!”

„Dus je hebt toch wél wat gedaan: die éne bal. En je bent vanmorgen ook te laat op school gekomen. Als je je onderweg niet met het een of ander had opgehouden en direct naar school was gegaan, had dat niet kunnen gebeuren, want je ging om kwart voor negen van huis en het is geen vol kwartier lopen.”

„Ik heb een melkboer geholpen, die zijn bakfiets niet over de brug kon krijgen op de Boezemkade.”

„Weer wat nieuws. Je hebt ons daar vanmiddag niets van verteld. Wie was die melkboer dan?”

Jaap weet echt niet hoe de man heet, die hij heeft geholpen. Hij weet eigenlijk niet eens, of het wel een melkboer was. Het kon ook wel een kruidenier geweest zijn, want hij had ook een mand met boodschappen op zijn bakfiets staan.

Jaaps moeder vindt het maar een raar verhaal, waar ze niet veel van begrijpt. Eerst een melkboer en dan weer géén melkboer!

„Morgenochtend staat hij weer bij de brug,” zegt Jaap nog, als hij ziet dat zijn moeder hem niet gelooft, „dan krijg ik een reep chocola van hem.”

„Het beste is dat je dat allemaal maar op het politiebureau vertelt. En op die reep chocola hoef je niet te rekenen, want je wordt morgenochtend om halfnegen bij de commissaris verwacht. Het is wat moois: nu wonen we nog maar zo kort hier in de stad en krijg ik Vroegop aan de deur, voor jou! Schande voor de burenl Als je maar weet, dat je spaarpot eraan gaat, als je boete krijgt, jongetje.”

Jaap heeft een erg verdrietige avond. Z'n moeder gelooft hem niet en z'n vader gelooft hem ook niet, als zij hem alles heeft verteld. Jaap moet vroeg naar bed en van slapen komt die lange nacht niet veel. De volgende morgen is hij al vroeg weer bij de hand. Hij vindt zijn zondagse kleren op de stoel voor zijn bed liggen. Die heeft moeder daar neergelegd, want ze wil, dat hij er netjes uit zal zien, als hij voor de commissaris komt. Jaaps vader heeft een paar uren vrij moeten nemen om met Jaap mee te kunnen gaan. „Een mooie boel,” moppert hij, „nu kosten de ondeugende streken van zo'n kwajongen me ook nog een deel van mijn loon.”

's Nachts heeft het weer wat gesneeuwd, maar Jaap vindt dat niet eens leuk. Hij is bang, dat ze hem op het politiebureau zullen houden, in die cel, waar je alleen uit mag, als je bekent . . . En Jaap denkt ook aan de chocoladereep, die hij misloopt. De melkboer zal bij de brug staan en vergeefs naar hem uitzien. En misschien rekt hij er wel op weer geholpen te worden met de bakfiets, nu er weer verse sneeuw op de straat ligt.

„Tik-tik-tik,” zo gaat het in Jaaps borst, als hij met zijn vader het politiebureau binnenstapt. Even moeten ze nog in de gang wachten, maar al gauw worden ze in de kamer van de commissaris gelaten.

„Ga jij nog maar even terug, Jaap,” zegt de commissaris, „ik moet eerst even alleen met je vader praten.”

De commissaris zegt dat heel vriendelijk en Jaap ziet dat hij ook niet boos kijkt. Dat geeft hem weer een beetje moed. „Misschien gelooft hij me tóch wel, als ik zeg, dat ik het niet heb gedaan,” denkt Jaap.

De commissaris heeft vast niet veel met Jaaps vader te bespreken, want al gauw mag Jaap weer binnenkomen. Hij mag

dan een stoel pakken, die tegen een van de wanden van de kamer staat, en die naast de stoel van zijn vader zetten, vóór het grote schrijfbureau van de commissaris.

Die grote man kijkt Jaap heel vriendelijk aan en zegt dan: „En Jaap, vertel jij me nu eens precies wat er is gebeurd, maar de waarheid hoor, géén verhaaltjes.”

Jaap vindt het nog niet zo gemakkelijk om te vertellen wat er is gebeurd. Zacht, bijna fluisterend, vertelt hij van de sneeuw, die hij van de straat heeft opgeraapt en die hij zo maar door dat open venster gooide. En van het oude vrouwtje, dat zo boos op hem was . . .

Als Jaap is uitverteld, zegt de commissaris: „Ja Jaap, dat was toen je om twaalf uur uit school kwam, maar 's morgens, toen je naar school tóé ging, wat heb je tóén gedaan?”

„Niks”, zegt Jaap.

„Toch wel, Jaap. Je hebt toen ook al sneeuwballen gemaakt en door dat raam gegooid.”

Jaap krijgt een kleur. Het doet hem verdriet, dat de commissaris hem toch niet gelooft.

„Je bent ook te laat op school gekomen, Jaap. Hoe kwam dat? Je vader zegt, dat je wel wat laat van huis bent gegaan, maar dat je toch nog gemakkelijk op tijd op school had kunnen zijn.”

„Ik heb een man geholpen, die zijn bakfiets niet over de brug kon krijgen.”

„Bij welke brug was dat, Jaap?”

„Op de Boezemkade.”

„En wat voor een man was dat, met die bakfiets?”

„Ik geloof een melkboer, mijnheer, of een kruidenier.”

„Maar je weet toch wel de naam van die man?”

Jaap weet die niet.

„Die staat toch meestal op zo'n bakfiets. Heb je daar niet naar gekeken?”

Jaap heeft dat niet gedaan.

„Nou Jaap, toen ben je de Boezemkade verder afgelopen, tot je bij de Herenstraat kwam, heel dicht bij het huis van juffrouw Helder. Je zag daar een raam openstaan. Je pakte sneeuw op van de straat, je maakte daar een fijne bal van en die mikte je door dat open raam. Dat lukte prachtig. Je raapte weer wat sneeuw op en je maakte weer een bal. Dat werd een aardig spelletje.”

„Ik ben niet doorgelopen tot de Herenstraat, ik ben de Pijlsteeg ingegaan.”

„Is dat nu heus waar, Jaap?” vraagt de commissaris en terwijl hij dat vraagt, kijkt hij Jaap doordringend aan.

Jaap knikt verlegen van „ja”.

„En je weet ook niet wie dan wél voor schooltijd ballen bij juffrouw Helder door het raam hebben gegooid?”

Jaap weet het niet.

„Ik wil het er voor deze keer bij laten, vriend,” zegt de commissaris dan streng, „maar zorg ervoor, dat ik niet méér klachten over je krijg. En nooit meer sneeuwballen door open ramen gooien. Beloof je me dat?”

Weer knikt Jaap met zijn hoofd en zacht zegt hij: „Ja mijnheer commissaris.”

Jaap wordt dan weer naar de gang gestuurd. De commissaris

vertelt nog aan zijn vader, dat op alle scholen de kinderen, die wat laat waren geweest die morgen, de vorige dag al door hun onderwijzer zijn ondervraagd. Van die kinderen stond na dat vragen eigenlijk wel vast, dat ze het niet gedaan konden hebben.

Wat is Jaap blij, als hij weer buiten loopt, naast zijn vader. Het is allemaal nog goed afgelopen en over die cel heeft de commissaris het helemaal niet gehad. Jaap denkt dat die wel niet zal bestaan. Praatjes van de jongens, anders niet!

Toch zakt Jaaps blijdschap weer snel weg; z'n vader zegt onderweg bijna niets. Hij gelóóft Jaap niet . . . en de commissaris gelooft hem óók niet!

Jaap komt vanzelf weer te laat op school, maar deze keer geeft het niet, want z'n vader brengt hem weg en die zegt aan de meester, dat hij het deze keer echt niet helpen kan.

6. JAAP KRIJGT ZIJN REEP . . . EN EEN PAAR GOEDE VRIENDEN

De volgende dag is het donderdag. Jaap trekt al om half-negen de huisdeur achter zich dicht. Hij wil niet voor de derde maal te laat op school komen. En hij zou toch ook graag de reep hebben, die de melkboer hem heeft beloofd. Op een drafje loopt hij naar de Boezemkade . . . maar bij de brug staat geen man met een bakfiets. Jaap blijft nog een poosje wachten en onderwijl kijkt hij alle kanten uit, maar geen melkboer te zien. Nergens! Zonder reep moet Jaap naar school.

Ook vrijdags probeert hij het nog eens, maar weer gelukt het hem niet de melkboer te vinden. 's Zaterdagmorgens loopt hij voor de derde maal naar de brug . . . en weer tevergeefs. Maar

in de middag moet hij voor zijn moeder nog wat boodschappen doen en dan ziet hij opeens de geladen bakfiets zo maar ergens op straat staan. De melkboer zelf ziet hij niet. „Even wachten,” denkt Jaap, „die is zeker ergens bij een klant binnen; hij zal zó wel komen.” Onderwijl bekijkt Jaap de bakfiets eens goed. De commissaris heeft gezegd, dat daar de naam van de melkboer op moet staan. En zo is het ook. In zwarte letters staat op de voorzijde van de bakfiets geschilderd:

D. Botermans,
Levensmiddelenbedrijf
Hoogstraat 19.

Meteen komt mijnheer Botermans zelf aangelopen. Hij draagt een paar lege melkflessen in zijn linkerhand.

„Dag baas,” roept Jaap verheugd.

Op het gezicht van mijnheer Botermans komt een glimlach, zodra hij Jaap herkent. „Jij komt om je reep,” raadt hij, „maar je treft het weer niet, vent. Woensdag had ik een dikkerd bij me. Maar jij was bij de brug niet te zien. Nu ben ik al m'n chocola alweer kwijt. Jammer, hè? Maar weet je wat je doet? Je gaat naar mijn vrouw. M'n adres weet je: het staat op de bakfiets. Je gaat dus naar mijn vrouw en je zegt dat jij de jongen van de reep bent.”

„Bedankt, hoor ba . . . mijnheer Botermans,” zegt Jaap met een blij gezicht, „dan ga ik maar gauw.”

„Gelijk heb je, vent. En tot ziens maar weer,” roept mijnheer Botermans Jaap nog na.

Mevrouw Botermans is erg aardig voor Jaap. Ze vraagt hem hoe hij heet en waar hij woont, in welke klas hij zit op school en of hij thuis ook nog zusjes en broertjes heeft. En ze zegt dat ze het zo fijn vindt, dat Jaap haar man zo goed heeft geholpen bij de brug. Ze geeft hem twee repen, omdat die erg dikke, die haar man aan hem had willen geven, uitverkocht zijn.

„Je mag hier best nog eens aankomen, als je in de buurt bent,” zegt mevrouw Botermans nog, als Jaap op het punt staat om weg te gaan. „Mijn man zal dat ook best leuk vinden. Zelf

hebben we geen kinderen, zie je, maar kleine vriendjes en vriendinnetjes hebben we een hele hoop."

Blij gaat Jaap naar huis met de boodschappen, die hij voor zijn moeder heeft gedaan. De repen heeft hij in zijn broekzakken gestoken: in elke zak één. Hij is nu ook een klein vriendje van mijnheer en mevrouw Botermans! Hij zal zeker nog wel eens naar die aardige mensen toe gaan, op een zaterdagmiddag, als hij weer boodschappen moet doen, of misschien ook wel eens op een woensdagmiddag, als hij vrij heeft van school.

Jaap doet dat ook en zo wordt het net, of die mijnheer en mevrouw Botermans een oom en een tante van hem zijn.

Op een zaterdagmiddag, even voor Sint-Nicolaas, als Jaap weer eens even in de Hoogstraat is aangewipt bij zijn nieuwe vrienden, vraagt mevrouw Botermans: „En Jaap, nu moet je me toch eens vertellen waarom je de vorige maand, je weet nog wel, toen het zo sneeuwde, de andere dag niet direct om je reep bent gekomen. Je durfde dat toch wel?"

„Ja," zei Jaap, „ik durfde dat best hoor en ik wilde het ook wel... maar ik moest die ochtend met mijn vader op het politiebureau komen."

De goede mevrouw Botermans zet grote ogen op en ze slaat haar handen in elkaar. „Jij met je vader naar het politiebureau?" vraagt ze. „Had je dan kwaad gedaan?"

„Nee," zegt Jaap, „of eigenlijk wel een beetje. Ik had een sneeuwbal door het raam gegooid bij een oude juffrouw... maar waar ik voor komen moest, dat had ik echt niet gedaan." Mevrouw Botermans begrijpt van hetgeen Jaap haar vertelt niet zo erg veel. Hij heeft wèl wat gedaan en hij heeft niets gedaan en hij moest bij de commissaris komen. „Daar klopt toch iets niet," denkt ze.

„Je moet me dat hele verhaal eens duidelijk vertellen, Jaap; wat heb je nu wèl en wat heb je niet gedaan?"

Dan vertelt Jaap haar alles.

Mevrouw Botermans moet echt een beetje lachen, als ze hoort van die boze juffrouw Helder, maar dat niemand Jaap wil geloven, vindt ze erg.

„U gelooft het wèl, hè?" vraagt Jaap, als hij is uitverteld.

„Ik geloof je, Jaap”, zegt mevrouw Botermans, „en mijn man zal je zeker óók geloven.”

Jaap vindt dat zó fijn, dat hij nog meer van mijnheer en mevrouw Botermans gaat houden.

7. JAAP MAAKT EEN AFSpraak

Het is een koude zondag, midden in december. Een schrale wind blaast uit het oosten over het land. De mensen die uit de kerk komen, zetten de kraag van hun jas of mantel hóóg op en ze stappen stevig door. Ze verlangen naar huis, waar de kachel lekker brandt en een warm kopje koffie heerlijk zal smaken.

Jaap loopt ook in de kou, met z'n vader en z'n moeder en z'n zus Lies. Jaap is jong en gezond. Daarom vindt hij het gure weer, waar de volwassen mensen zo over klagen, helemaal zo erg niet. De vrieswind heeft een frisse kleur op zijn wangen getoverd en z'n oren doen gloeien. Jaap is in de beste stemming. Hij vindt december de mooiste maand van het jaar. Eerst Sint-Nicolaas, die hem dit jaar goed heeft bedacht: uit de zak van Piet kwam heel wat snoep en een prachtige, warme pull-over. Nu komen de kerstdagen weer, met allerlei gezelligs thuis en een fijn feest van de zondagsschool. En dan nog weer een paar dagen en het is oudejaar, met prettige spelletjes, laat opblijven en olieballen!

Na die vroege sneeuwval in november is de wereld niet meer wit geweest en over het ballen-gooien door het open raam van juffrouw Helder wordt niet meer gepraat. Jaap zelf denkt er nog wel eens aan. Mijnheer en mevrouw Botermans geloven hem. Dat doet Jaap goed. Soms denkt Jaap, dat zijn ouders hem eigenlijk ook wel geloven. Maar omdat ze er nooit meer wat van zeggen, wéét hij dat ook niet zeker. Lies heeft hem met

sinterklaas een chocoladepoppetje gegeven, dat een politie-agent moest voorstellen, met een vers erbij:

Wat dit mannetje beduidt?
Het is de agent Kijkuit.
Jaapje, Jaapje, let op hem
En op juffrouw Helders boze stem.

Zo ging het nog een poosje door en ze hebben er allemaal om gelachen. Het versje had nog een beetje gelijk ook, want Jaap gaat nooit meer langs het politiebureau of langs het huis van juffrouw Helder. Liever loopt hij drie straten òml En als hij Vroegop of Kijkuit in de verte aan ziet komen, schiet hij gauw een zijstraat of een steegje in.

Maar nu is het zondag. Uit de kerk zit hij eerst een poosje met zijn ouders en z'n zus in de zondags-opgeruimde huiskamer en krijgt hij van z'n moeder een kop warme koffie met veel melk en een ferm stuk koek. Als moeder aan het eten begint, wordt het voor Jaap tijd om naar de zondagsschool te gaan. Lies gaat daar ook heen, maar die heeft een vriendinnetje, een meisje dat schuin tegenover hen woont. Jaap gaat alléén. Er wordt die zondag niet verteld. Alleen maar gezongen: „Ere zij God” en „Heerlijk klonk het lied der eng'len” en nog veel meer mooie kerstliederen. Na het zingen zegt de juffrouw zo het een en ander over het komende feest. Een paar dagen voor de kerst, op een weekse avond, wordt het gevierd, in de grote feestzaal, midden in het stadje.

„Er komt nõg een zondagsschool,” vertelt de juffrouw, „en je mag je vader en je moeder ook meebrengen, of je grootmoeder, of je tante, of wie je maar wilt. Er is in die grote zaal zóveel plaats, dat we er ook een gróót féést van willen maken.” „Dus jullie zorgen, dat de zaal vol komt,” zegt de juffrouw nog, vóór de kinderen naar huis mogen gaan.

Op weg naar huis begint Jaap al te bedenken wie hij bij dat grote kerstfeest zal vragen. Z'n vader en z'n moeder gaan vanzelf mee. Dat doen ze ieder jaar. Maar er is véél plaats dit jaar. „Je grootmoeder of je tante mag ook meekomen,” heeft de juffrouw gezegd, „of wie je maar wilt.” Een grootmoeder heeft Jaap niet meer en z'n tantes hebben zelf kinderen op de zon-

dagsschool. „Wie je maar wilt.” Jaap denkt aan de burens en aan de meester op school . . . tot hij het opeens weet: mijnheer en mevrouw Botermans, die zal hij uitnodigen! Jaap wordt meteen zó vol van dat plan, dat hij dezelfde zondagmiddag al aan zijn moeder vraagt, of hij nog even de deur uit mag.

„De deur uit?” vraagt moeder, „met dat gure weer? Waar wil je naar toe?”

Jaap vertelt wat hij van plan is. Zijn ouders vinden het best.

„Ik zou alleen niet te vroeg gaan,” zegt moeder nog, „mevrouw Botermans zal vanmiddag wel een uurtje gaan rusten. Ze heeft het in de week erg druk met de zaak en ze is ook al zo jong niet meer.”

Jaap zit dan de hele middag als op spelden. Telkens vraagt hij: „Zou ik nu maar niet gaan?”

Eindelijk zegt Jaaps vader lachend: „Nu kun je het erop wagen, Jaap, maar op tijd weer thuiskomen; niet langer dan een uurtje wegblijven.”

„En je goed instoppen,” waarschuwt moeder, „anders lig je met het kerstfeest nog met griep op bed.”

Het is maar goed, dat moeder hem dat nog naroept, want hij was de deur al bijna uit zonder das.

Jaap wordt bij mijnheer en mevrouw Botermans heel hartelijk ontvangen. „Dat is nog eens een verrassing,” zegt mevrouw, als ze Jaap opendoet. „Kom erin, jongen, het is in de kamer lekker warm. Zo, trek je jas maar uit. Hier heb ik nog een haakje. Hang hem daar maar op. En dan gauw naar binnen. Je wilt zeker wel een kopje thee? Ik zou juist gaan inschenken.” Mijnheer Botermans legt het boek, waarin hij zat te lezen, op tafel, als hij Jaap ziet binnenkomen. „En Jaap,” vraagt hij, „wat is er aan de hand, dat je ons zo onverwachts komt opzoeken? Vertel het maar eens gauw.”

„Het is van de zondagsschool,” zegt Jaap, die niet goed weet hoe hij beginnen moet.

„Is het om een bijdrage voor het kerstfeest?”

„Nee,” schudt Jaap, „daar heeft de juffrouw niks van gezegd, maar u mag allebei op het kerstfeest komen.”

„Nou, daar boffen we dan bij. En wanneer heeft dat feest plaats?”

„Op donderdagavond vóór Kerstmis, in de grote feestzaal.”
„Dat kan me even een kerstfeest worden, jongen. Moet die hele zaal vol?”

„Ja,” antwoordt Jaap, „de hele zaal moet vol, met kinderen en vaders en moeders en oma's en tantes . . . en met wie maar wil.”

„Daar horen wij dan zeker bij,” vindt mijnheer Botermans, en dan zegt hij tot zijn vrouw: „Wat denk jij ervan, zullen wij die uitnodiging dan maar meteen aannemen?”

Dat mijnheer Botermans daarbij een knipoogje aan zijn vrouw geeft, merkt Jaap niet op.

„Ik moet er nog eens even over denken,” zegt mevrouw Botermans, „laat eens kijken, donderdagavond is het, hè? Nou, ik denk dat het wel zal gaan. Je moet dan maar op ons rekenen, Jaap.”

„Je ouders gaan zeker ook mee?” vraagt mijnheer nog.

„Ja, vanzelf, en m'n zus Lies ook, maar ik ga misschien wel alleen vooruit, want moeder loopt zo langzaam en Lies is altijd te laat.”

„Vinden je ouders goed, dat jij zo alleen op stap gaat?”

„Ik denk van wel; het vorige jaar ben ik ook vooruitgegaan.”

„Wat zou je er dan van denken, Jaap, als je ons eens kwam halen? Wij zijn ook altijd erg vroeg, als we ergens heengaan. En als jij ons dan eens een mooi plaatsje aanweest?”

„Ik weet niet, of ik er al zo heel vroeg in mag,” zegt Jaap aarzelend, „en dan zou u allebei ook buiten moeten staan wachten, tot de deuren opengaan. En het is dan erg druk voor de zaal met al die kinderen, en als het dan eens slecht weer is, sneeuw of regen . . .”

„Ja, dat is wel een bezwaar, maar ik denk, dat wij er toch wel in mogen, al zijn de deuren nog dicht.”

„Ik weet het niet, hoor,” zegt Jaap bijna angstig.

„Maar ik denk, dat het best in orde komt. Ik ken ze daar wel zo'n beetje, zie je. Ons laten ze er wel in. Dus we spreken af, dat je ons vroeg komt halen. Om halfzeven. Zou dat gaan?”

„Als ik thuis zeg, dat ik eerst naar u toe ga, is het wel goed.”

„Nou, dat is dan afgesproken.”

Jaap krijgt nog een glas warme limonade en een erg lekker koekje. Dan is het ook hoog tijd voor Jaap om weer naar huis te gaan.

Jaap staat meteen van zijn stoel op. „Dan ga ik maar weer,” zegt hij.

„Welja jongen, kom maar niet te laat thuis. Misschien willen je ouders nog naar de avondkerk.”

Jaap loopt op een holletje naar huis. Hij vindt het o zo fijn, dat mijnheer en mevrouw Botermans met hem mee zullen gaan naar het kerstfeest. Maar dat ze met hun drietjes al vóór zeven uur naar binnen mogen . . . dat gelooft hij nog niet helemaal.

8. ALLEMAAL VERRASSINGEN

Op de donderdag voor kerst begint het zowaar weer te sneeuwen. Een paar fikse buien toveren een wit kleed over het hele stadje en de wijde omtrek. En omdat na die buien de temperatuur tot even onder het nulpunt daalt, blijft de sneeuw ook liggen. Dit is nu eens echt zoals het in alle boekjes staat en zoals het vaak wordt afgebeeld op kerst- en nieuwjaarskaarten: sneeuw op de huizen, sneeuw op de wegen, sneeuw op de bomen, sneeuw op het kerkdak. Toch is Jaap om deze kerstsneeuw niet zo blij, als hij in november was om die eerste onverwachte bui. Als hij de witte straten ziet, denkt hij er weer aan, dat hij twee handenvol sneeuw oprapte en daar een bal van kneedde . . . en dan komt alles wat daarop is gevolgd, hem meteen weer voor de geest. Jaap vindt het nog altijd niet eerlijk, dat de mensen niet zo erg boos waren om die ene bal, die hij 's middags had gegooid, maar juist wèl om al die andere ballen van 's morgens, waar hij toch echt niets van wist.

's Avonds om halfzeven staat Jaap al klaar om naar het kerstfeest te gaan. „Ben je bang, dat je te laat komt?” vraagt zijn vader.

„Ik moet toch eerst nog naar Botermans?” antwoordt Jaap, „en die zijn altijd erg vroeg, als ze ergens heengaan.”

„Nou, maak dan maar, dat je wegkomt.”

„Dag vader, dag moeder, dag Lies, tot straks, ik zie jullie wel in de zaal.”

En weg is Jaap.

Mijnheer en mevrouw Botermans staan al aangekleed op hem te wachten. Jaap schrikt daar een beetje van. „Ik denk toch, dat we er zo vroeg nog niet in mogen,” zegt hij.

„We proberen het, Jaap,” antwoordt mijnheer Botermans, „maar eerst nog een vraag: ben je sterk, Jaap?”

„Ja, dat weet u wel van toen met die bakfiets . . . Hebt u een werkje voor me?”

„Nou, òf ik een werkje voor je heb. Wat denk je van die mand daar in de hoek van de kamer, zou je die samen met mij kunnen dragen?” Mijnheer Botermans wijst daarbij naar een grote mand vol prachtige, gele appels met rode wangetjes.

Zonder op die vraag te antwoorden, roept Jaap ineens: „Nou begrijp ik waarom we er zo vroeg moeten zijn. U moet appels leveren voor het kerstfeest. Ja, dan mag u er ook vanzelf vroeg in . . . en daarginds staat nòg een mand! Moet die óók mee?”

„Je kunt prachtig raden, Jaap. Die mand moet ook mee, maar die is lang zo zwaar niet. Daar zitten krententimpjes in. Die kan ik wel samen met mijn vrouw dragen.”

„O, dan begrijp ik het al: dan loopt u in het midden en wij ieder aan een kant en dan nemen we de manden tussen ons in.”

„Zo had ik het gedacht,” zegt mijnheer Botermans.

En dan gaan ze op weg. Het valt nog in het geheel niet mee voor Jaap, want de appels zijn erg zwaar. En omdat hij zoveel kleiner is dan mijnheer Botermans, zakt de mand onder het lopen scheef en moet hij oppassen, dat ze de grond niet raakt. Als ze bij de feestzaal komen, staan daar al een paar kinderen. Jaap kent ze niet. Ze zijn zeker van die andere zondagsschool, die tegelijk met hen kerstfeest zal vieren, denkt hij.

Die kinderen, een paar jongens en een meisje, schijnen mijnheer Botermans te kennen.

„Ha, de meester, dàg meester,” roepen ze, vlak bij de ingang van het gebouw.

„Meester?” denkt Jaap. „Mijnheer Botermans is toch geen „meester”?”

Binnen mag Jaap kopjes uit een kast halen en die uitzetten op

grote dienbladen en als hij daarmee klaar is, krijgt hij een grote stapel liederenblaadjes. Op elke stoel in de zaal mag hij één zó'n blaadje neerleggen. Jaap vindt dat een fijn werkje en terwijl hij daarmee zo druk bezig is, vergeet hij weer, dat die kinderen op straat „meester” tegen mijnheer Botermans hebben gezegd.

Om halfacht gaan de deuren van de feestzaal open en stromen de kinderen met hun ouders binnen. Jaap zorgt nu, dat hij bij zijn klas komt. Z'n juffrouw wijst hem een plaatsje aan op een hoekje van het middenpad. Jaap zit daar lang niet kwaad en hij kan gemakkelijk alles zien wat er vóór in de zaal gebeurt. Als Lies langs het pad komt om naar het zangkoortje te gaan, dat z'n plaatsen op de voorste rijen heeft, ziet hij kans om aan de ceintuur van haar mantel te trekken.

„Akelige jongen, laat los,” wil ze zeggen, maar nog net bijtijds ziet ze, dat die jongen haar broer is. „Waar zitten vader en moeder?” vraagt Jaap.

„Achteraan, rechts,” kan ze nog net zeggen. Dan moet ze doorlopen, want de juffrouw van het koortje wenkt haar, dat ze komen moet. Jaap is onderwijl van zijn stoel opgestaan. Hij keert zich om en kijkt de zaal in. „Achteraan, rechts,” zei Lies, maar Jaap kan tussen al die mensen zijn ouders niet ontdekken. Het wordt een fijn kerstfeest. De meester van de grootste jongens en meisjes vertelt de kerstgeschiedenis. Zo nu en dan vraagt hij ook wel eens wat en dan mogen de kinderen die het antwoord weten, hun vinger opsteken. Eén keer mag Jaap antwoorden. Het is als de meester vraagt wie de Engelenzang op kan zeggen.

Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde,
in de mensen een welbehagen!

Jaap probeert zó luid te spreken, dat zijn vader en zijn moeder, achteraan, rechts, hem kunnen verstaan. Maar dat is nog niet zo gemakkelijk als het lijkt. In de grote zaal met al die mensen klinkt zijn stem erg dun en zwak. Als Jaap klaar is, zegt de meester vriendelijk: „Goed zo, jongen, ik zal het ook nog eens zeggen, zodat alle mensen in de zaal het duidelijk kunnen ver-

staan: Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen! Het Kindje Jezus kwam op aarde om Zijn Vader in de hemel eer te geven en vrede te schenken aan de mensen. Wie zijn hart voor Hem opendoet, laat meteen de vrede binnen, want Hij is de Vrededorst . . . Vrede met God die ons liefheeft en vrede met de mensen."

In de pauze krijgen de kinderen een kop chocolademelk en een krentenbol uit de mand van mijnheer Botermans. Dan zingen ze allemaal: „Heerlijk klonk het lied der eng'len", en het koor-tje zingt tweestemmig: „O Kindeke klein!"

Dan komt het verhaal. Het vorige jaar heeft Jaaps juffrouw verteld, nu zal een meester van de „andere" zondagsschool het doen. Jaap is wel erg benieuwd wie dat zal zijn . . . en hij kijkt zijn ogen bijna uit, als hij mijnheer Botermans het platform op ziet stappen. Ineens begrijpt hij alles en zou hij wel hardop willen gaan lachen. Zo'n mijnheer Botermans! Nou, die heeft hem even te pakken gehad! Nooit heeft hij verteld, dat hij zelf meester op een zondagsschool is en hij heeft zich gewoon op het kerstfeest laten uitnodigen, of hij nergens van wist! En mevrouw Botermans heeft ook meegedaan met het grapje! Sssst . . . het wordt heel stil in de zaal . . . mijnheer Botermans begint te vertellen.

„Jongens en meisjes, vaders en moeders, oma's en tantes en alle anderen hier aanwezig, ik ga jullie een verhaal vertellen, dat echt is gebeurd, nog niet zo lang geleden, hier vlakbij. Het heet: „Vrede op aarde" en het begon in een nacht in november, toen er onverwacht een fiks pak sneeuw viel . . ."

Mijnheer Botermans vertelt dan van een vrouw, die 's morgens vroeg, toen het nog pikkedonker was, kolen uit haar schuur wilde halen en tot over haar enkels in de sneeuw stapte, en van een winkelier, die er al in de ochtenduren op uit moest met een bakfiets vol koopwaar . . . Hij vertelt ook van kinderen, die, toen zij naar school gingen, ergens een venster hoog open zagen staan met voor dat venster een stoel met beddegoed: mooie wollen dekens en pas gewassen lakens. De kinderen raaptten sneeuw van de straat, bij handen vol. Ze maakten er stevige ballen van en die mikten ze door dat open

raam. Geen bal miste! Dat werd een leuk spelletje. Ze keken ook niet, of de sneeuw die ze opraapten, wel schoon was, of er geen zand of vuil tussen zat. Ze gooiden maar. Die ballen kwamen allemaal tegen de wollen dekens en de schone lakens terecht.

Och, die kinderen wisten niet, dat in het huis met het open raam een oude vrouw woonde, die net even de deur uit was om een paar boodschappen en ze dachten er niet aan, dat die vrouw door hun ondeugd onder vuile en natte dekens zou moeten slapen.

„Er was ook nog een andere jongen. Die was geen haar beter dan de ballengooiers, hoor, dat zullen jullie straks wel gewaar worden. Die jongen moest wat doen voor zijn moeder en was daardoor wat laat op die sneeuwmorgen. Hij had ook wel ballen willen gooien, of eens lekker in de sneeuw ravotten, maar hij wilde toch niet te laat op school komen. Daarom liep hij, vrolijk fluitend, de naaste weg naar school. Maar daar komt die jongen bij de brug op de Boezemkade, jullie weet wel, die stenen brug, die een beetje hoog over de gracht ligt. Daar bij die brug stond een man met een volgeladen bakfiets. Hoe hij ook zijn best deed, hij kon die fiets niet alleen over de brug krijgen. Die man stond daar al een heel poosje. Hij keek maar steeds uit, of er geen mannen in de buurt waren, die hem een handje konden helpen, maar nergens was er één te zien. Toen die fluitende jongen uit een zijstraat de Boezemkade op kwam lopen, begrijpen jullie wel wat er gebeurde: doordat die jongen zo goed hielp duwen, kwam de bakfiets over de brug. Maar die jongen kwam die dag te laat op school!

De hele morgen zat die knaap eraan te denken, dat hij nog in het geheel geen plezier van de sneeuw had gehad. Alleen in het speelkwartiertje suisden de ballen even om zijn oren in een geducht sneeuwgevecht met de jongens uit zijn klas. Maar zo'n kwartiertje is zó om. Om twaalf uur stormde hij de school uit. Hij moest gauw naar huis, want hij wist, dat zijn moeder wachtte met het eten. Toch wilde hij onderweg nog zo heel graag wat van die fijne sneeuw voelen. Daarom raapte hij een paar handen vol van de weg, van de kant van de straat, dicht bij de huizen, want op de rijbaan was de sneeuw al modderig en vies geworden. Die sneeuw werd in de handen van de jongen bijna vanzelf een bal en met zo'n bal wil je ook wat

doen. Hij keek eens rond. En wat zag hij? Een open raam. Midden in de winter een open raam! Er stond geen stoel met beddegoed voor. Het was zo maar een open raam! En wat denk je, dat die jongen deed? Pats, die sneeuwbal door dat open raam gooien. Op datzelfde ogenblik ging het raam hóóg open en stak een vrouw haar hoofd naar buiten. „Jij lelijke, ondeugende jongen,” zei ze, „nu weet ik meteen wie vanmorgen mijn bed heeft nat gegooid.”

Och, wat schrok die jongen. „Ik heb dat echt niet gedaan,” zei hij. Maar de vrouw geloofde hem niet. En de mensen die op straat waren blijven staan om te zien hoe dat afliep met die jongen en die vrouw, geloofden hem ook niet. En z'n vader en z'n moeder, en de politie (ja kinderen, want de politie kwam er zelfs aan te pas!), ze geloofden hem geen van allen.

En de kinderen die het werkelijk hadden gedaan, hielden zich schuil.

En nu vieren we vandaag kerstfeest met elkaar. We zingen van vrede op aarde, maar we weten, dat in het hart van oudere en jongere mensen hier in ons midden de vrede nog niet helemaal kan neerdalen.

Die jongen is hier bij ons en hij vindt het altijd nog heel erg, dat hij vals beschuldigd werd en niemand hem gelooft.

En de ouders van die jongen zijn hier. En ze denken: „Hoe zit dat nou toch met onze zoon? Is hij werkelijk een leugenaar?”

En de commissaris zie ik hier ook zitten. Hij is hier om met zijn kinderen een prettig kerstfeest te vieren. Maar de vrede kan in zijn hart ook nog niet komen, want hij denkt: „Met die jongen, die ik toen met zijn vader op het bureau heb laten komen, is het ook nog steeds niet opgelost. Heeft hij het nu gedaan, of heeft hij het werkelijk niet gedaan?”

En de vrouw die zo boos was, is dat eigenlijk altijd nog een beetje. Ze heeft haar dekens naar de stomerij moeten sturen en dat heeft haar geld gekost, dat zij eigenlijk niet missen kon. Als ze die jongen ergens op straat ziet, of hier op het kerstfeest, zegt een lelijke stem in haar hart: „Daar heb je die deugniet, die mij zo geplaagd heeft.”

En de kinderen die het gedaan hebben, zijn er toch ook niet helemaal rustig onder. Hoe kun je vrede in je hart hebben, als je een ander op laat draaien voor wat jij hebt gedaan?

Wat zou het fijn wezen, als ál die mensen straks met vrede in

hun hart naar huis konden gaan! En dat kan toch? Jongens, meisjes, waar zitten jullie? Kan dat nou niet in orde komen, vanavond? Ik wacht op jullie hier, bij het platform, straks als het feest is afgelopen."

Muisstil is het in de zaal, als mijnheer Botermans ophoudt met vertellen. Het was een vreemd verhaal. Heel anders dan andere jaren.

Er wordt nog gezongen en gedankt en dan breekt het geroezemoes los. Mensen en kinderen rijzen op van hun plaatsen, stoelen worden achteruitgeschoven, jasjes en manteltjes worden dichtgeknoopt. Kleinen en groten dringen zich naar de uitgang, waar ze allemaal nog wat lekkers krijgen. Een enkele kijkt nog eens even om, om te zien of er iemand naar het platform gaat, waar mijnheer Botermans al staat te wachten.

En werkelijk, er zijn enkelen die precies tegen de stroom in proberen te gaan. Met moeite banen ze zich een weg door de gangpaden van de zaal. De eerste die bij mijnheer Botermans komt, is een jongen van een jaar of twaalf, die over een paar stoelen is geklauterd, omdat hij nogal achteraan heeft gezeten en nergens door kon. „Ik heb het gedaan," zegt hij.

Mijnheer Botermans legt zijn hand op de schouder van de knaap. „Fijn dat je gekomen bent," zegt hij, „maar je was niet alleen, hè?"

„Nee mijnheer," antwoordt de jongen.

Intussen zijn nog twee meisjes naar voren gekomen. Grote meisjes al; de een met een kwiek paardestaartje op haar rug.

„Wij waren er ook bij, mijnheer," erkennen ze.

En de commissaris komt. „Het was een moeilijk geval, mijnheer Botermans," zegt hij, „en ik ben blij, dat ik nu de zekerheid heb, dat die Jaap het werkelijk niet gedaan heeft. Ik twijfelde, zie je. De jongen had eerlijke ogen, maar de schijn was tégen hem."

Ook de ouders van Jaap willen mijnheer Botermans nog graag even spreken. „Wij waren het geval alweer een beetje vergeten," zeggen ze. „We dachten: elke jongen gooit wel eens met sneeuw. En hij had het 's middags toch óók gedaan, nietwaar?"

En onderwijl staat Jaap midden in de zaal te praten met... juffrouw Helder.

ARMYROT

„Ach jongen,” zegt ze, „dat ik daar nu toch zo boos om ben geweest, ook later nog wel, als ik je ergens op straat zag lopen! En dat jij het nu toch echt niet gedaan hebt. Je mag morgen een grote appel bij me komen halen en geef me dan nou maar een hand.” Meteen steekt ze Jaap allebei haar oude, rimpelige handen toe.

Jaap weet echt niet hoe hij het heeft. Is dit een droom? Of is het alles werkelijkheid en wordt het nu allemaal goed? Ineens wordt hij erg blij. Zó blij is hij, voor zover hij zich kan herinneren, nog nooit geweest.

Die ene jongen, Kees Verdam, leerling van de hoogste klas, en de twee meisjes, Anneke Lammens en Willy Bergman van de huishoudschool, staan nog altijd bij mijnheer Botermans. Ze zeggen niets meer en weten eigenlijk niet, of ze nog even moeten blijven, of nu wel naar huis kunnen gaan.

„Daar zie ik juffrouw Helder uit de Herenstraat,” zegt mijnheer Botermans opeens, juist als de kinderen weg willen lopen. „Ze staat met Jaap te praten, de jongen, die het niet heeft gedaan. Gaan jullie nu als sportieve jongelui naar haar toe en zeg haar wat je tegen mij al gezegd hebt.”

De kinderen aarzelen en kijken naar de punten van hun schoenen, tot Anneke zegt: „Ik ga dan maar.” De anderen volgen haar.

„Het spijt ons erg,” zegt Anneke, als ze voor juffrouw Helder staat, „we wisten echt niet, dat het zó erg was, maar we doen zo iets nooit meer, hoor. En we zullen met mekaar het stomen van uw dekens betalen, uit onze spaarpot.” Als Anneke dat zegt knikken de anderen. Ze bedoelen daarmee, dat ze er net zo over denken als Anneke. Kees duwt onderwijl zijn krentenbol, die hij eigenlijk voor zijn grootmoeder had bewaard, die niet naar het kerstfeest kon komen, in de handen van juffrouw Helder en Willy geeft haar d'r appel.

„Het is te veel, véél te veel,” zegt het vrouwtje, „ik zou er verlegen onder worden. Net of ik zelf nog bij de zondagsschoolkinderen hoor. En jullie bent allemaal brave kinderen, jullie allemaal.”

Juffrouw Helder lacht van blijdschap, omdat alles nu ineens zo goed is geworden. „Het was misschien niet eens zo erg, als ik aldoor heb gedacht,” zegt een zachte stem in haar oude hart. „Die kinderen waren wel stout, maar ze hebben het niet eens

zo kwaad bedoeld. Ze zijn alleen wat onnadenkend geweest." Mijnheer Botermans, die de kinderen even met juffrouw Helder alleen heeft gelaten, komt er nu bij. „En nu jullie drietjes één, twee, drie naar huis," zegt hij.

Dan wil hij juffrouw Helder een hand geven, maar het vrouwtje heeft ze allebei vol met haar tasje, haar paraplu, de krentenbol en de appel.

„En nu wens ik u een gezégend kerstfeest, juffrouw Helder," zegt hij. „Morgen brengen we u nog een mooi pakje thuis, zo met het een en ander voor de feestdagen. Van de zondagschool, moet u dan maar denken."

„En ik hèb al zoveel," zegt ze en er pinkelen een paar tranen in haar ogen.

„God heeft ons zóveel gegeven op kerstdag," zegt mijnheer Botermans dan ernstig. „Hij heeft ons álles gegeven, Zijn eigen Zoon. Daarom willen wij elkaar graag ook een beetje blij maken, uit dankbaarheid."

„Dank, dank, duizendmaal dank," zegt juffrouw Helder zacht. „Nu is het echt vrede op aarde, voor ons allemaal. Het was een rijk kerstfeest vanavond. En nu moeten de èchte kerstdagen nog komen!"

INHOUD

	blz.
1. In de sneeuw	7
2. Jaap komt te laat op school	9
3. Juffrouw Helder laat het er niet bij zitten	14
4. Jaap krijgt de schuld	16
5. Op bezoek bij de commissaris	21
6. Jaap krijgt zijn reep . . . en een paar goede vrienden . .	26
7. Jaap maakt een afspraak	29
8. Allemaal verrassingen	34